

MAATALOUSKERHO-4H-YHDISTYKSEN MERKITYS RÄÄKKYLÄLLE

Historiikkipuhe Rääkkylän 4H-yhdistyksen 85-vuosijuhlassa 17.4.2016

Tässä historiikkipuheessani pyrin aluksi kertomaan yhdistyksen perustamisesta, suuruudenajan historiaa ja sitten ohjelmalehtisen otsakkeen mukaisesti, mitkä Maatalouskerho-4H-yhdistyksen toimenpiteet ovat olleet tukemassa Rääkkylän elinkeinopolitiikkaa ja sitä kautta kunnan kehitystä vuosien varrella.

Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliitto kirjeessään esitti, että kuntiin perustettaisiin maatalouskerhoja ja kunnat ryhtyisivät niitä avustamaan. Kirjelmä käsiteltiin valtuuston kokouksessa 20.12.1928. Valtuusto päätti, ettei asia anna aiheutta toimenpiteisiin. Kerhotyön alkaminen Rääkkylässä ei näyttänyt hyvältä.

Maatalouskerhotyö Rääkkylässä alkoi sitten kolmen vuoden kuluttua 1931. Toimeenpanevana elimenä oli perustettu maatalouskerhotoimikunta. Ilmeisesti kunnan päättäjät olivat asian takana, koska toimikunnan puheenjohtajaksi on valittu kunnankirjuri Heikki Rouvinen ja rahastonhoitajaksi ja jäseniksi valitut näyttävät olleen kunnan keskeisiä päättäjiä.

Ensimmäisenä kerhoneuvojana toimi maatalousteknikko Eino Lappalainen. Hänen jälkeensä jo vuonna 1932 neuvojaksi valittiin Lambert (Pertti) Muurinen. Hän siirtyi kunnan asutusneuvojaksi ja sitten Maatalousseuran maatalousneuvojaksi. Muurisesta tuli vuosikymmeniksi keskeinen päättäjä ja toimija Rääkkylän kunnan- ja järjestöjen hallinnossa.

Varsinainen rekisteriin viety maatalouskerhoyhdistys Rääkkylään perustettiin 14.12.1936. Yhdistyksen ensimmäiseen johtokuntaan valittiin jäseniksi Heikki Lamminsalo, Mikko Ikonen, Heikki Ilvonen, Eemil Tyynelä ja Toivo Hirvonen. Hirvonen toimi maatalouskerhoyhdistyksen puheenjohtajana aina vuoteen 1944 saakka. Kaikki edellä mainitut henkilöt ovat toimineet myöhemmin myös monissa kunnan luottamustehtävissä.

Neuvoja Muurisen aikana käynnistyi erikoiskasvien viljely, ensimmäisenä sikurijuuren ja kurkun. Vaikeina sotavuosina ja sodan jälkeen kerhotyöllä oli merkittävä osuus vihannesten, perunan ja muiden juurikasvien tuotannossa.

Neuvojen vaihtuvuus oli suurta aina vuoteen 1950 saakka, jolloin neuvojaksi tuli Toivo Toropainen eli ”Porkkana-Topi”. Vuotta aikaisemmin johtokunnan puheenjohtajaksi oli valittu meijerin isännöitsijän rouva Hanna Luukkonen. Näiden kahden voimakastahtoisen henkilön johdolla kerhotyö Rääkkylässä lähti voimakkaaseen nousuun. Kauppakasvien viljely- ja koetoiminta sekä kerho- ja kurssitoiminta laajeni. Viljelykasveiksi tulivat lanttu, porkkana, sokerijuurikas ja sipuli. Vuosittain järjestettiin mm. kutoma-, ompelu-, käsityö-, puutarha-, kone-, metsä-, suksenteko- sekä hevosenkengityskursseja.

Kerhoyhdistyksestä tuli keskeinen nuorisojärjestö paikkakunnalla toimivien nuoriso- ja urheiluseurojen rinnalle.

Maatalouskerholaiset olivat mukana Rääkkylässä elokuussa vuonna 1936 järjestetyssä Pohjois-Karjalan maatalousnäyttelyssä, omilla osastoillaan. Erikoisuutena kerholaisilla oli Paksuniemessä Meijerin rannassa ”kauppakasvipuuha”, kurkun suolaus ja pakkausnäytös. Loviisan tynnyritehtaalta oli ostettu 140 kpl tynnyreitä ”nelikoita”, joihin nuoret kerhotytöt ja pojat suolasivat omalla ”salaisella reseptillään” kasvattamiaan avomaan kurkkuja.



Maatalouskerhoneuvoja Toivo Toropainen eli ”Porkkana-Topi”. Toropainen oli myös keskeinen kunnan päättäjä mm. valtuuston puheenjohtaja 1960-luvulla. Kuva: Rääkkylän 4H-yhdistys.

Maakunnan lehdistö kilvan ylisti maatalouskerholaisten osastojen tasoa ja monipuolisuutta. Paksuniemen ”kauppakasvipuuha” sai erityistä kiitosta. Sanomalehti Kajalan Maa kirjoitti, että Rääkkylä on maatalouskerhotyössä maakunnan edistynein pitäjä.

Varmaan maatalouskerhotyön 25-vuosijuhlan ja näyttelyn järjestämisen antaminen Rääkkylään oli tunnustus ja kunnianosoitus kuntamme laajasta ja tuloksia tuottaneesta maatalouskerhotyöstä.

Joukossamme on vielä kuntalaisia, jotka osallistuivat tuohon juhlaan mm. kerholaisina näyttelyn järjestelyihin ja juhlaohjelman suorittajiin. Sen sijaan suurjuhlan ja näyttelyn onnistumisesta vastanneeseen päätoimikuntaan kuuluneista henkilöistä on keskuudessamme enää Aulis Rätty (joka oli mukana myös 4H-yhdistyksen 85-vuotisjuhlassa).

Pohjois-Karjalan maatalouskerhotyön 25-vuotisen taipaleen johdosta Rääkkylän Rasivaarassa järjestetty juhla erilaisine tilaisuuksineen, kilpailuineen ja maatalousaiheisine näyttelyineen oli todella suuri tapahtuma. Se oli suurimpia maakunnallisiin tapahtumiin kuuluvia juhlia kesällä 1955.

Juhlassa ja näyttelyssä kävi 6 000 - 7 000 henkilöä. Lehdistössäkin sitä verrattiin Rääkkylässä elokuussa 1936 järjestettyyn maatalousnäyttelyyn, jossa osa kerholaisistakin oli jo ollut mukana.

Juhlassa oli arvovaltainen edustus valtakunnan tasolta ja kansainvälisyyttä, kun Suomessa kesällä 1955 olleet kerholaiset Yhdysvalloista ja Englannista osallistuivat juhlan tapahtumiin.

Maatalouskerholiiton hallituksen puheenjohtaja kunnallisneuvos Eino Pusa ja liiton toiminnanjohtaja maanviljelysneuvos Aatos Tavaila, puhuivat juhlassa. Pusa avasi näyttelyn ja Tavaila piti juhlapuheen tapahtuman pääjuhlassa. Puheessaan hallituksen puheenjohtaja Pusa totesi mm. seuraavasti

”Vaikka kerhotyö onkin monipuolistunut toiveita vastaavaksi, ei se ole tavoittanut sitä laajuutta, joka sille on tavoitteeksi asetettu. Työ on ollut hedelmällistä, mutta se ei ole tavoittanut kaikkia niitä nuoria, jotka sitä olisivat tarvinneet. Syy siihen ei ole niinkään valtiovallan, vaan enemmälti kunnissa. Kun maatalouskerhotyössä on kysymys oman paikkakunnan kehityksestä ja väestön hyvinvoinnista, on syy maatalouskerhotyön hitaaseen kehitykseen lähinnä löydettävissä siitä, etteivät kunnat ole riittävästi tukeneet maatalouskerhotoimintaa.”



Pohjois-Karjalan maatalouskerhoyhdistysten 25-vuotisjuhlan yleisöä Rasivaaran kentällä elokuussa 1955. Kuva: Rääkkylän 4H-yhdistys.

Kuntamme hän toi esille siinä mielessä, että Rääkkylä oli kuntatalouden vaikeinakin aikoina tukenut maatalouskerhoyhdistystä. Tämä nuorten pystyyn panema valtava näyttely oli osoitus maatalouskerhotyön elinvoimaisuudesta paikkakunnalla. Se oli osoitus siitä, miten voidaan tehdä työtä tulevan nuorison hyväksi, jotta se voisi entistä onnellisemmissä olosuhteissa täyttää velvollisuutensa tätä maata kohtaan.

Tavailan puhe kosketti mm. maaseudun nuorten koulutusta. Hän totesi, että maassamme olisi kiinnitettävä vakavaa huomiota maaseudun nuorison ammatillisen koulutuksen lisäämiseen. Siinä työssä maatalouskerhotoiminta tekisi omaa osaansa. Maassamme oli toiminnassa yli 350 oppikoulua ja lisää perustettiin. Oppikouluihin tuli lisää 24 000 uutta oppilaspaiikkaa, mutta ammattikouluihin vain 15 000. Luvut jo sellaisenaan todistivat, että maassamme oli ammattikoulutus saanut osakseen kohtuuttoman niukan mahdollisuuden kouluttaa nuorisoamme elämänsä ammattiin. Maataloudellisiin oppilaitoksiin voitiin ottaa vain neljäs- tai kolmasosa osa pyrkijöistä. Kehitys oli mennyt olosuhteitten edelle maatalouden alalla. Suomeen esimerkiksi hankittiin tuhansia uusia koneita ja laitteita, mutta vain muutama sata sai ammatillista koulutusta niiden kunnossapitoon ja korjauksiin.



Maatalouskerholaiset Sylvi ja Asser Pietarinen kesällä 1954 Kirkkovuoren retkellä. Pariskunnasta tuli aikoinaan Rääkkylän suurin sipulinviljelijä ja yksi Suomenkin suurimpia. Asser oli myös keskeinen päättäjä, mm. kolme kautta valtuuston jäsen, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Kuva: Rääkkylän 4H-yhdistys.

Maatalouskerhoyhdistys on ollut perustamisensa alkuvuosista alkaen tärkeä toimija kunnassamme. Yhdistys on ollut vuosien varrella aloitteen tekijä monissa asioissa. Kunta on arvostanut yhdistyksen työtä ja taloudellisesti tukenut sitä, samoin kuin manttaalikuntakin. Maatalouskerhoyhdistys on aina ollut kunnan avustuksen saajista kolmen suurimman järjestön joukossa.

Jos nyt arvioin, mitkä Maatalouskerhon ja 4H-yhdistyksen toiminnat ovat olleet tärkeimpiä tukemaan kunnan elinkeinoelämää ja sitä kautta kunnan kehitystä, niin ehdottomasti ensimmäiselle sijalle nousee maatalouskerhon jo 1950-luvulla aloittama laaja erikoisviljely. Tämän pohjalta kunnan oli mahdollista lähteä laajentamaan ja kehittämään maatalouselinkeinoja yleensä sekä erikoisviljelyä erityisesti niin, että loimme Rääkkylästä Suomen suurimman sipulin ja mustaherukan tuottajajäsenen. Ilman tuota maatalouskerhoyhdistyksen ja ”Porkkana-Topin” luomaa pohjaa se ei olisi ollut mahdollista siinä tahdissa kuin se tapahtui.

Rääkkylän kunta aloitti aktiivisen maatalouselinkeinojen kehittämistyön jo 1960-luvulla. Rääkkylä oli tässä työssä maakuntamme kunnista ensimmäinen ja muita edellä, jopa kymmenen vuotta. Kuntaan palkattiin ensimmäisenä kuntana läänissämme elinkeinoasiamies, jonka tehtäväksi tuli erityisesti maatilatalouden ja sen liitännäiselinkeinojen kehittämistyön johtaminen. Samanaikaisesti kunta aloitti kiinteän yhteistyön Pohjois-Karjalan maatalouskeskuksen kanssa. Mukaan työhön tulivat myös maatalouskerhoneuvojat.

Erityisesti mieleen tulevat 1960-luvun loppuvuosien tapahtumat, kuinka elinkeinoasiamies Kauko Rönkön, kerhoneuvoja Reino Kinnusen ja sipulin viljelijöitten edusmiesten kanssa puuhasimme sipulivarastojen rakentamista ja pyrimme auttamaan sipulin markkinoinnissa. Kävimme tutustumassa rakennettuihin varastoihin ainakin Nivalassa ja Hollolassa. Samoin olin mukana, kun pyrimme järjestämään laajenevalle sipulituotannolle markkinoita kaupparyhmittymien keskusvarastoihin. Luonnollisesti muutkin 1960-70-lukujen vaihteessa toimineet kerhoneuvojat olivat elinkeinojen kehittämistyössä mukana, kuten esimerkiksi Raimo Hirvonen, Anita Heikkinen ja Seppo Asikainen.

Toinen suuri asia, jonka alkuunpanijoina olivat maatalouskerhoyhdistyksen johtohenkilöt, oli ammattikurssitoiminta. Kurssitoiminta alkoi syksyllä 1962 aloitetulla kämppäemäntäkurssilla, jota hallinnoi Hanna Luukkosen johtama Rääkkylän Marttayhdistys. Kunnalliseksi toiminnaksi ammattikurssien järjestäminen tuli seuraavana vuonna 1963. Kirjoituksessani ”Pohjois-Karjalan Ammattikurssikeskus Rääkkylässä v. 1962-1971” olen todennut, että on muistettava, että alkuvuosien ammattikurssitoiminnan keskushahmo oli ehdottomasti Hanna Luukkonen.

Kaikkiaan noina vuosina Rääkkylässä järjestettiin yli 40 erilaista ammattikurssia. Oppilaita näillä kursseilla oli yli 500, kaikista Pohjois-Karjalan kunnista ja myös läänimme ulkopuolelta. Ei perusteita sanottu, että Rääkkylässä toimi tuolloin Pohjois-Karjalan Ammattikurssikeskus.

Rääkkylässä oli 1940-luvun lopulla aloittanut toimintansa Pohjois-Karjalan Kotiteollisuusyhdistyksen II kiertävä mieskotiteollisuuskoulu, joka antoi pojille puutyöopetusta. Tyttöille järjestettiin kankaankudonta ym. kursseja. Toiminta uhkasi loppua. Rasisalon uusi koulu oli valmistunut ja vanha koulu oli vapautunut muuhun käyttöön. Vuonna 1954 maatalouskerhoyhdistys pyysi koulurakennuksen Kotiteollisuuskoulun käyttöön. Kunta vuokrasi koulun valoineen ja lämpöineen sekä antoi vielä 15 000 markkaa avustusta koulun kunnostamista varten. Kotiteollisuuskoulu jatkoi toimintaansa maatalouskerhoyhdistyksen hallinnassa, kunnan avustaessa toimintaa. Aikanaan Pohjois-Karjalan Kotiteollisuusyhdistys luovutti koulun Rääkkylän kunnalle. Kotiteollisuuskoulun toiminta loppui 1960-luvun lopulla.

4H oli mukana myös pitäjäjuhla Heinähuvan ja siitä syntyneen Kihaus-kansanmusiikkifestivaalin järjestelyissä. Tuolloin elettiin neuvoja Pirjo Poutasen aikakautta.

Rääkkylässä pyrittiin 1970-80 luvuilla hankkimaan paikkakunnalle rahaa mitä moninaisimmin tavoin. Muistuu mieleeni saunavastojen teko ja markkinointi Helsinkiin. Tämä toiminta sai alkunsa Asuntosäästäjät ry:n kanssa tehdystä matkailuyhteistyöstä. Monena kesänä Rääkkylässä taitettiin tuhansia saunavastoja. Pääosan vastoista taittoivat nuoret 4H-kerholaiset. Saunavastoja, varhaissipulia ja muitakin vihanneksia osti myös minun ikäluokan suuri laulajaidoli Lasse Liemola,

jolla veljensä Georg kanssa oli vihannestukku Helsingissä. Kun Lasse kävi kauppamatkoilla Rääkkylässä, kunnanjohtajakin sai tutustua nuoruutensa suureen idoliin.

Hankkiessani tietoa kunnan 140-vuotishistorian kirjoittamista varten tulin toteamaan, että maakunnan lehdissä ei yleensä ollut kuntaamme ja sen toimintoja esitteleviä kirjoituksia. Ei varsinkaan positiivisia kirjoituksia. Ensimmäisen kerran Rääkkylää esiteltiin laajemmin vuoden 1936 maatalousnäyttelyn aikana. Sitten oli lähes 10 vuoden ”hiljaisuus”. Vasta kesällä 1955 maatalouskerhotoiminnan suuri juhla sai enemmän palstatilaa. Noiden tapahtumien ansiosta kuntamme tuli maakuntamme tietoisuuteen. Positiivisuudellaan ne paransivat ratkaisevasti kuntakuvaamme, imagoamme.



Kerholainen Erkki Soininen oli kuusenistutuksen suomenmestari peräti kaksissa kilpailuissa. Pietarisen ja Toropaisen tapaan myös Soininen oli pitkään keskeinen kunnan päättäjä, mm. useita kausia kunnanvaltuustossa. Kuva: Rääkkylän 4H-yhdistys.

Simanainen maatalouskerholaisena: olin pienviljelijäperheen lapsi. Kuuluin kotikuntani Polvijärven Kupinpuron maatalouskerhoon. Minulla oli kuusentaimien kasvatuspalsta. Näillä kerhopalstallani kasvatetuilla taimilla istutettiin 1950-luvulla mm. aikanaan minun omistukseen tulleen pikkutilan peltoalue, jonka hakkuukypsäksi kasvanut kuusikko hakattiin vuosi sitten. Nyt alue istutetaan uudelleen kuuselle.

Ilkka Simanainen

huhtikuussa 2016